

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 07.12.1984 № 8073-X // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 12.11.2018).

6. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 12.11.2018).

Одержано 24.11.2018



УДК 343.9:343.6(477)

Карина Олександрівна БЕЛЄВЦОВА,

курсант 2 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дар'я Володимирівна КАЗНАЧЕЄВА,

доцент кафедри кримінального права і кримінології

факультету № 1 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї ЯК МАСОВЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРИРОДНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ: КРИЗА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ

Це питання є вкрай актуальним, адже злочини, скоєні в лоні сім'ї найближчими людьми, які потрапляють в коло довіри жертви, безумовно мають тяжчі психологічні наслідки, призводять до більших страждань.

7 грудня 2017 року Президентом України Петром Порошенком був підписаний Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». Цей Закон визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Для кращого розгляду даної теми пропоную розглянути вам основні терміни:

Особисті немайнові права – сукупність основоположних прав і свобод людини, що належать їй від народження і є основою її правового статусу. Поділяються на три групи і спрямовані на індивідуалізацію особистості (право на ім'я, на захист честі й гідності), забезпечення особистої недоторканості (тілесна недоторканість, охорона життя і здоров'я), забезпечення недоторканості приватного життя громадян (недоторканість житла, таємниці особистого життя). В Україні особисті немайнові права гарантуються Конституцією України.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь;

Запобігання домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються;

Юрист Ганна Христова, яка була залучена до розробки проекту цього закону як експерт профільного Проекту Ради Європи, уточнює: домашнє насильство могло тягнути за собою кримінальну відповідальність і раніше, але зазвичай розслідувались лише найтяжчі злочини, вчинені в сім'ї.

Згідно з цим законом, держава зобов'язана відкрити достатню кількість притулків для осіб, постраждалих від домашнього насильства, а також запровадити цілодобову «гарячу

лінію», оператори якої приймали б інформацію про такі злочини і невідкладно передавали її поліцейським, а також надавали б консультації та допомогу жертвам такого насильства.

«Головна проблема притулків зараз – це те, що їх немає», – описує нинішню ситуацію в Україні Оксана Покальчук. За її словами, у п'яти областях України немає жодного місця, де могла б знайти прихисток жінка, постраждала від домашнього насильства.

«Друга проблема, що найчастіше до таких притулків звертаються жінки з маленькими дітьми. Більшість же існуючих державних притулків жінок з дітьми просто не пускають, аргументуючи це тим, що вони не пристосовані для малечі. Жінка змушена або повертатися до чоловіка-тирана, або замерзати на вулиці біля стін притулку, є й такі історії», – говорить вона.

Більше того, новий закон передбачає, що поліцейські, які прибули на виклик, пов'язаний з застосуванням домашнього насильства, повинні будуть оцінити ризики повторного насильства і, у разі потреби, застосувати терміновий заборонний припис.

Обмежувальний припис стосовно кривдника – встановлений у судовому порядку захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи.

Іншими словами, кривдника можуть зобов'язати негайно залишити місце, де відбувся акт насильства, і заборонити наближатися до нього на певну відстань. Кривдникові можуть заборонити листуватися чи телефонувати жертві. Важливо, що поліція зможе виносити цей припис на свій розсуд, навіть без заяви потерпілих осіб». Максимальний строк дії припису, який виносять поліцейські, становить десять днів. Однак рішенням суду його може бути продовжено навіть до року. Домашнє насильство – це для жінок переважно великий сором. І діти далеко не завжди хочуть себе асоціювати з цим. Часто жертви насильства навіть міняють місце проживання, щоб почати життя з чистого листа.

Злочини, скоєні в лоні сім'ї найближчими людьми, які потрапляють в коло довіри жертви, безумовно мають тяжчі психологічні наслідки, призводять до більших страждань.

Одержано 24.11.2018

